

DNEVI DEJAVNOSTI

Koncept dni dejavnosti sta sprejela Nacionalni kurikularni svet na svoji 22. seji dne 23. junija 1998 in Strokovni svet Republike Slovenije za splošno izobraževanje na svoji 19. seji dne 15. oktobra 1998.

OPREDELITEV IN CILJI

Dnevi dejavnosti so tisti del obveznega programa osnovne šole, ki medpredmetno povezujejo discipline in predmetna področja, vključena v predmetnik osnovne šole. Dnevi dejavnosti potekajo po letnem delovnem načrtu šole (šolski kurikulum), ki določa njihovo vsebino in organizacijsko izvedbo. Cilji dni dejavnosti so omogočiti učenkam in učencem utrjevanje in povezovanje znanja, pridobljenega pri posameznih predmetih in predmetnih področjih, uporabljanje tega znanja in njegovo nadgrajevanje s praktičnim učenjem v kontekstu medsebojnega sodelovanja in odzivanja na aktualne dogodke v ožjem in širšem družbenem okolju.

ŠTEVILO, OBSEG IN POIMENOVANJE DNI DEJAVNOSTI

V šolskem letu je 15 dni dejavnosti, kar v celotnem programu obveznega izobraževanja znese 135 dni, to je več kot 75 % dni, namenjenih pouku v enem šolskem letu.

Posamezni dan dejavnosti se izvede v obsegu 5 pedagoških ur.

Deleži posameznih sklopov dejavnosti, ki so določeni na podlagi upoštevanja razvoja otrok ter zastopanosti predmetnega področja v predmetniku osnovne šole, so naslednji:

<i>razred</i> <i>poimenovanje dni</i>	I.	II.	III.	IV.	V.	VI.	VII.	VIII.	IX.	<i>skupaj</i>
Kulturni dnevi	4	4	4	3	3	3	3	3	3	30
Naravoslovni dnevi	3	3	3	3	3	3	3	3	3	27
Športni dnevi	5	5	5	5	5	5	5	5	5	45
Tehniški dnevi	3	3	3	4	4	4	4	4	4	33
<i>skupaj</i>	15	15	15	15	15	15	15	15	15	135

IZHODIŠČA

Dnevi dejavnosti vzpodbujajo vedoželjnost, ustvarjalnost in samoiniciativnost učenk in učencev, jih usposablja za samostojno opazovanje in pridobivanje izkušenj in znanja, za razvijanje spretnosti ter za samostojno reševanje problemov. Ob teh dejavnostih učenci in učenke znanje različnih področij med seboj povezujejo v celoto. Dnevi dejavnosti so namenjeni vsem učenkam

in učencem, so vsebinsko pestri in smiselno razporejeni skozi vse šolsko leto. Vsebinsko se nadgrajujejo iz leta v leto oziroma iz triletja v triletje.

CILJI POSAMEZNIH VRST DNI DEJAVNOSTI

Kulturni dnevi Učenke in učenci spoznavajo različna jezikovna, družboslovna in umetnostna področja, naravne vrednote in vrednote človeške družbe ter jih med seboj povezujejo. V izvajanju kulturnih dni so učenke in učenci aktivni, to je dejavnosti načrtujejo ter sprejemajo, doživljajo in se izražajo. Navajajo se na sprejemanje in vrednotenje lastnega dela, dela sošolk in sošolcev ter odraslih.

Razvijajo ustvarjalnost, sposobnost dojemanja spoznanj družboslovnih ved in jezikoslovja, doživljanje umetniške besede, barv, oblik, zvoka in giba ter prepoznavanje, razumevanje in vrednotenje pokrajine in njenih sestavnih delov.

Naravoslovni dnevi Učenke in učenci aktivno in sistematično dopolnjujejo in poglobljajo teoretično znanje, ki so ga pridobili med rednim poukom, in ga povezujejo v nove kombinacije. Dejavnosti jih spodbujajo k samostojnemu in kritičnemu mišljenju, omogočajo uporabo znanja ter spoznavanje novih metod in tehnik raziskovalnega dela (terensko, laboratorijsko delo itd.).

Aktivno opazujejo, spoznavajo in doživljajo pokrajino kot celoto in posamezne sestavine okolja, spoznavajo in razumejo sobivanje človeka in narave.

Intenzivno doživljajo naravo, odkrivajo njene lepote in vrednote, oblikujejo pozitiven odnos do narave, življenja, učenja in dela. Zavedajo pomena varovanja zdravja in okolja.

Športni dnevi Učenke in učenci zadovoljujejo potrebe po gibanju, gibalnem izražanju in ustvarjalnosti, se sprostiti in razvedrijo. Razvijajo tovarštvo, medsebojno sodelovanje, spoštujejo lastne in tuje dosežke, utrjujejo si samozavest in pridobivajo trajne športne navade.

Seznajajo se z različnimi športnimi dejavnostmi in s športom v prostem času, usposabljujejo se za samostojne športne dejavnosti.

Ob povezavi z načeli in cilji zdravstvene vzgoje in naravoslovnimi dnevi se zavedajo pomena varovanja okolja in zdravja, oblikujejo si spoštovanje do narave.

Tehniški dnevi Učenke in učenci opazijo tehnični problem v svojem okolju, ga raziščejo, zanj oblikujejo rešitev in jo preverijo.

Razvijajo pozitiven odnos do tehničnih dosežkov, raziskujejo njihov izvor in zgradbo, skupaj s sošolkami in sošolci zbirajo podatke o tehničnih zbirkah,

primerjajo svoje ugotovitve s podatki iz strokovne literature.

Ob oblikovanju razstav izmenjujejo izkušnje in ideje, skušajo izboljšati obstoječe tehnične rešitve ter uporabljajo nove informacijske tehnologije.

OBLIKE IN METODE DELA

Pri izvajanju dni dejavnosti je poudarek na medpredmetnem (meddisciplinarnem) povezovanju; pogosto potekajo v obliki projektne dela - za tako obliko dela je potrebno vnaprej predvideti tudi obseg časa za njihovo pripravo, in sicer za učence in učenke ter za učiteljice in učitelje. Na ta način dnevi dejavnosti omogočajo razvijanje elementov raziskovalnega učenja/dela učenk in učencev na šoli od načrtovanja nalog, zbiranja podatkov do oblikovanja ugotovitev in predstavitve rezultatov. Pedagoškemu zboru šole omogočajo razvijati strokovno sodelovanje do stopnje timskega poučevanja, to je metodičnega pristopa, ki učenke in učence nauči povezovati spoznanja različnih disciplin. Možni so obiski strokovnjakinj in strokovnjakov, umetnikov in umetnic itd. na šoli in obiski učenk in učencev različnih učnih okolij - pri tem je treba upoštevati okolje, v katerem je šola, s tem da se vsem učencem in učenkam vsaj enkrat v osnovnem šolanju omogoči obisk večjih kulturnih središč in drugih inštitucij (botanični in zoološki vrt, arboretum, observatorij).

Dejavnosti so zastavljene tako, da vzpodbujajo učenje za medsebojno sodelovanje med učenkami in učenci v oddelku, med oddelki, s pedagoškim zborom, z okoljem. Vsi učenci in učenke so na njim primeren način aktivni, samostojni in ustvarjalni, pri pripravi dneva sodelujejo. Vključujejo se v vse faze dela: od zamisli, okvirnega in podrobnega načrta do izvedbe in predstavitve, analiziranja in vrednotenja dela.

NAČRTOVANJE IN ORGANIZACIJA

Dnevi dejavnosti se lahko organizirajo za vsak razred posebej, skupno za nekaj razredov ali za celo šolo. Načrtovanje in organizacija konkretnih dni dejavnosti je vezano na okolje, v katerem je šola, oziroma na specifičnosti posameznih šol. Težišče načrtovanja je v okviru šolskih strokovnih aktivov in se izvaja kot timsko delo učiteljic in učiteljev, tudi z različnih področij. Možno je tudi mentorsko delo (na primer pomoč učitelja tehnike in tehnologije učiteljicam razrednega pouka pri izvedbi tehniškega dne). Možne oblike organiziranosti so izvajalska skupina (gledališka, lutkovna, recitacijska, glasbena idr.), krožek, skupina ljubiteljev kulture, organizacija dni dejavnosti v okviru projektnih tednov in raziskovalnih taborov (na primer naravoslovni, astronomski, kulturni tabor).

PODROČJA, VSEBINSKI SKLOPI (za šolo niso obvezujoči, pač pa so le predlogi)

Kulturni dnevi

Kulturni dnevi vključujejo vsa jezikovno-umetnostna in družboslovna področja, posebej še področje kulture in medčloveških ter družbenih odnosov, slovenski jezik in književnost kot kulturo izražanja, utrjevanje zgodovinskega spomina in narodne identitete, likovno, glasbeno, gledališko in filmsko kulturo ter kulturo obnašanja, oblačenja in okolja.

Predlagane vsebine:

- priprava in izvedba srečanja z umetnikom, kulturnim delavcem ali družboslovcem na šoli,
- priprava in izvedba ogleda zgodovinskih spominskih krajev, kulturnih spomenikov ter naravnih in kulturnih znamenitosti, posebej rojstnih krajev osrednjih slovenskih književnih, glasbenih in likovnih ustvarjalcev (vsi učenci in učenke naj bi obiskali Prešernov in Cankarjev rojstni kraj),
- obisk filmskega ali dramskega gledališča (vsaj enkrat letno) oziroma kulturno-umetniške ustanove (knjižnice, arhiva, muzeja, galerije, koncertne dvorane, operne hiše), ogled knjižne, likovne, fotografske ali kartografske razstave,
- raziskovalne dejavnosti v povezavi s spoznavanjem in varovanjem naravne in kulturne dediščine,
- pisanje umetnostnih in neumetnostnih besedil (izdelava naloge ob obisku kulturne znamenitosti, projektno delo Naš kraj: opis naselja, vasi, ulice, bloka, hiše ter njihove neposredne okolice, življenja prebivalcev, pojavov in dejavnosti v kraju, raziskava kulturnega izročila kraja ipd.),
- priprava in izvedba literarnega natečaja, srečanja mladih književnih ustvarjalcev,
- oblikovanje knjižne razstave,
- priprava šolskega glasila,
- seznanitev z elementi gledališke uprizoritve, poskus priprave šolske radijske igre,
- tematsko ustvarjanje likovnih del v različnih likovnih tehnikah,
- priprava likovne razstave,
- koncert šolskih glasbenih skupin,
- predstavitev dejavnosti glasbene šole (tematski koncert, predstavitev glasbil),
- priprava prireditev za starše,
- priprava dneva šole, proslav ter praznovanje državnih praznikov (proslava za Prešernov dan),
- oblikovanje "lutkovnega gledališča" z izdelavo enostavnih lutk, glasbo in animacijo.

Naravoslovni dnevi

Naravoslovni dnevi vsebujejo naslednja področja: biologijo, kemijo, fiziko, astronomijo, gospodinjstvo, geologijo, fizično geografijo, matematiko. Težišče dejavnosti, to je izbira problema ali tematike, naj pri oblikovanju naravoslovnega dne izhaja iz naravoslovja. Problem osvetlimo tudi meddisciplinarno, v povezavi z drugimi predmeti in predmetnimi področji.

Predlagane vsebine:

- biologija:
 - polje, narava, vrt, sadovnjak, vinograd, mestni park, živa meja, kmetija,
 - geološka sestava tal in prsti v okolici šole, živi in neživi dejavniki okolja, onesnaževanje okolja in posledice,
 - ogrožene in zavarovane rastline in živali v šolskem okolju, živalski vrt, botanični vrt, učna pot, prirodoslovni muzej, pretok snovi in energije (raziskovanje prehranjevalnih spletov in verig),
 - zdravje in prehrana iz narave, mikroorganizmi v človekovem življenju, čutila (zaznavanje okolja in komunikacija organizma z okoljem);
- geografija
 - domači kraj (površje, naselje, četrt, soseska, ulica, dejavnosti/raba zemljišč, kraj bivanja, kraj zaposlitve, vaška hiša - spomenik na prostem),
 - orientacija v pokrajini,

- Kras in kraško površje,
- vodni in obvodni svet (od izvira do izliva),
- avtobusna in železniška postaja,
- tipi naselij (mestno, mešano, vaško, zaselki, samotne kmetije),
- tipi pokrajin (rudarska, industrijska, kmetijska/vinorodna, gozdna, turistična, mestna, podeželska, degradirana),
- slovenske pokrajine (alpski, dinarski, panonski in primorski svet);
- gospodinjstvo, zdravje:
 - skrb za zdrave zobe, nega zob,
 - naše telo in skrb za zdravje,
 - zdravo živimo in se lahko učimo le v čistih šolskih prostorih,
 - zdravje, higiena in rekreacija,
 - hrana, prehrana in zdravi načini prehranjevanja,
 - konzerviranje živil,
 - analiza prehrane - uporaba računalnika
 - varnost in zdravje,
 - svetovni dan zdravja,
 - medsebojni odnosi in zdravje,
 - varujmo srce in ožilje,
 - spolna vzgoja in aids,
 - svetovni dan invalidov,
 - preprečevanje vseh vrst odvisnosti.

Športni dnevi

Športni dnevi naj bodo namenjeni predvsem dejavnostim v naravi, ne pa vsebinam, ki jih je mogoče obravnavati pri rednih urah športne vzgoje v zaprtih prostorih. Pri načrtovanju športnih dni upošteva športni pedagog cilje in vsebine prejšnjega in kasnejšega starostnega obdobja. Vsebine se lahko ponavljajo, vendar se širijo, poglobljajo in dopolnjujejo, tako da so športni dnevi zaokrožen devetletni vzgojno-izobraževalni program.

Predlagane vsebine:

- pohodništvo,
- zimski šport (drsanje, smučanje, tek na smučeh, sankanje, igre na snegu),
- aerobne dejavnosti v naravi (orientacija, kolesarjenje, veslanje, kajakaštvo),
- medrazredna tekmovanja v športnih igrah,
- atletski mnogoboj,
- seznanjanje s športi (aerobika, ples, jahanje, lokostrelstvo, borilni športi, hokej na travi, rugby, softball, tenis, squash),
- plavanje in druge dejavnosti v vodi,
- kombinacija športnih dejavnosti.

Tehniški dnevi

Tehniški dnevi se povezujejo s cilji tehnike in tehnologije ter gospodinjstva - predlagane vsebine poglobljajo in dopolnjujejo tako, da učenke in učenci aktivno rešujejo problem.

Predlagane vsebine:

- kako stanujemo (pohištvena oprema: postelja, stoli, mize - ergonomske zahteve, vrste, izdelava, ponudba v trgovini, prospektno gradivo in navodila, izdelava maket),

- tekstil v stanovanju (barve in vzorci, zavese, preproge in tekstilne talne obloge),
- ogrevanje, zračenje, razsvetljava stanovanjskega prostora,
- vzdrževanje in čiščenje stanovanja,
- čisto okolje (odpadki, koš za smeti: načrtovanje, cena, izdelava, vzdrževanje);
- raziskovanje tehnične zapuščine: tehnični izdelki naše preteklosti (mlini, mostovi, žičnice, žage, kozolci, lesena kolesa, vozovi, orodja in stroji, črpališča, peči),
- priprava razstave izdelkov učencev in učenk ter demonstracija delovanja izdelka,
- tekmovanja v tehničnih disciplinah (izdelava predmeta in tekmovanje: ploščati zmaj),
- uporaba novih informacijskih dosežkov (internet, elektronska pošta kot povezava med šolami, predstavitev šole na šolski spletni strani, IRC klepetalnica),
- promet - kolesarski izpit,
- vremenoslovje - barometer, vetrokaz,
- modelarstvo.